Kontiolahden kunnan kanta Suomen valtion tarjoukseen Palokin vesivoimalaitoksen lunastamisesta

Kunnanhallitus 02.11.2026 § 233
276/00.04.00.00/2026

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus vaelluskalojen elinolosuhteiden parantamisesta muun muassa ennallistamalla virtavesiä. Hallitusohjelman kirjauksen mukaan hallitus edistää yhteistoiminnassa alueen toimijoiden kanssa Heinäveden Palokin koskien ennallistamista uhanalaisten kalakantojen elvyttämiseksi. Samalla edistetään alueen kestävää matkailua.

Palokin vesivoimalaitoksen omistaa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy (PKS).

Kontiolahden kunta on yksi osakas Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:ssä ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:ssä. Kunnan omistusosuudet yhtiöissä ovat (PKS) 2,4 % ja (PKEH) 5,13 %. Kunta käyttää omistajavaltaansa omistusosuuksiensa mukaisessa suhteessa yhtiökokouksissa. Kunta voi esittää edustajiaan Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallitukseen ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallintoneuvostoon yhtiöiden yhtiökokouksissa. Yhtiökokoukset päättävät lopulta Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallituksen ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallintoneuvoston jäsenet. Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallintoneuvosto puolestaan valitsee Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallituksen. Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy omistaa enemmistön Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n osakkeista.

Teknisesti Palokin vesivoimalaitoksen kaupassa olisi kyse liiketoimintakaupasta, jossa Palokin vesivoimalaitos vaihtaisi omistajaa. Palokin mahdollisessa kaupassa päätöksentekovalta on osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallituksella. Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallitus puolestaan päättää siitä, mikä on Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n näkemys Palokin vesivoimalaitokseen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n suurimpana omistajana. Yhtiöiden hallitukset tekevät päätöksensä itsenäisesti osakeyhtiölain, yhtiöjärjestysten sekä yhtiöiden edun mukaisesti. Kontiolahden kunta yksittäisenä osakkeenomistajana ei voi, eivätkä kaikki osakkeenomistajat yhdessäkään voi, tehdä yhtiöiden hallitusten toimivaltaan kuuluvia päätöksiä. Kunta voi ainoastaan esittää oman näkemyksensä ja suosituksensa siitä, miten kunnan käsityksen mukaan hallitusten olisi perusteltua toimia ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat.

Valtioneuvoston kanslia on jättänyt 16.6.2026 päivitetyn tarjouksen Palokin vesivoimalaitoksen lunastamiseksi. Tarjous on toimitettu sekä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:lle että osakkeenomistajille. Tarjouksen sisällön pääkohdat ovat (suorat lainaukset valtion tarjouksesta):

<u>Valtion tarjous: Tytäryhtiömalli</u>

Vähimmäislunastushinta 40 milj. € (velaton arvo). Selvitysvaiheen jälkeen 2–3 puolueettoman pankkiiriliikkeen arvonmääritys perustuen vesivoimalan käypään arvoon (lunastushinta aina vähintään 40 milj. € arvonmäärityksestä riippumatta).

Valtio maksaa heti kaupanteon yhteydessä 10 milj. € ennakkomaksun. Loput vähintään 30 milj. € valtio maksaa selvitysvaiheen päätyttyä.

Yhtiöittämisen yhteydessä valtio saa 10 % omistusosuuden sekä hallituspaikan tytäryhtiöstä.

PKS omistaa ja ajaa vesilaitoksen tuotantoa normaalisti selvitysvaiheen ajan. Selvitysvaiheen voitonjako tytäryhtiön omistusosuuksien suhteessa.

Malli olisi PKS:lle todennäköisesti verotehokas (käyttöomaisuusosakkeiden myynti).

Mikäli purku ei olisi toteutettavissa, PKS:lle jää 3 milj. € korvaus ennakkomaksusta.

Valtion vaihtoehtoinen tarjous: Suora kauppa

Lunastushinta 30 milj. € edellyttäen, että kauppa toteutetaan v. 2026 aikana. Tarjoaa PKS:lle nopean ratkaisun. Valtio tarjoaa vesivoimalaa vuokrattavaksi selvitysvaiheen ajaksi. Mallissa PKS joutuisi maksamaan myyntivoitosta veron. Mikäli purku ei olisi toteuttavissa, voimalaitos saattaa tulla myyntiin.

Kontiolahden kunnan arvot ovat yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, vastuullisuus ja turvallisuus. Kontiolahden kuntastrategian yhtenä tavoitteena on kestävä tulevaisuus.

Kunnanjohtaja, kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston puheenjohtajat sekä kunnanhallitus ovat osallistuneet aktiivisesti maakunnassa järjestettyihin Palokkiin liittyviin tilaisuuksiin. Tilaisuuksia on järjestänyt sekä valtioneuvoston kanslia että Pohjois-Karjalan Sähkö Oy.

Kunta on perehtynyt laaja-alaisesti sekä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n että useiden ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioihin Palokin arvonmäärityksestä, Palokin merkitykseen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n tuloksentekokyvylle ja osingoille, energiamarkkinoista, sähkönhinnan kehityksestä, vesivoiman tulevaisuudesta, huoltovarmuudesta, kalatalousveloitteista ja uhanalaisten vaelluskalakantojen ekologisesta tilanteesta. Käytettävissä ollut informaatio on ollut riittävää mahdollistaen strategisen kokonaisarvion tekemisen kunnan kannan muodostamiseksi.

Tytäryhtiömallissa Palokin vesivoimalaitos kaikkine toimintoineen ja omaisuuserineen siirtyisi perustettavaan tytäryhtiöön, josta valtio omistaisi 10 % ja Pohjois-Karjalan Sähkö Oy 90 %. Mikäli selvitysvaiheen jälkeen päädytään siihen, että Palokin vesivoimalaitos on purettavissa, valtio ostaisi Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n omistaman 90 %:n osuuden perustetusta tytäryhtiöstä. Tämän jälkeen koko Palokin vesivoimalaitos toimintoineen olisi valtion omistuksessa. Tytäryhtiömallissa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n saama kauppahinta Palokin vesivoimalaitoksesta on aina vähintään 40 miljoonaa euroa (pohjahinta). Mikäli selvitysvaiheen jälkeen puolueettomissa arvomäärityksissä päädyttäisiin tätä korkeampaan hintaan, kauppahinta olisi näiden arvonmääritysten perusteella määräytyvä hinta.

Lisätietoja: kunnanjohtaja Jari Tuononen, p. 050 435 8700

Kunnanjohtajan ehdotus:
Kunnanhallitus päättää:

1. että Suomen valtion jättämä tarjous tytäryhtiömallilla toteutettuna, ja vähintään 40 miljoonan euron lunastushinnalla on perusteltu ja hyväksyttävä;

2. esittää, että Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallitus arvioi valtion tarjouksen hyväksymistä myönteisesti;
3. katsoa, että Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n on Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n suurimpana osakkeenomistajana perusteltua tukea valtion tarjouksen hyväksymistä;
4. evästää Kontiolahden kunnan mandaatilla Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n toimielinten jäseniä huomioimaan kunnan kannan asiassa.

Päätös:
Keskustelun aikana Ismo Leppänen esitti vastaehdotuksena, että "Kontiolahden kunta päättää todeta omistajaohjauksenaan, että Kontiolahden kunta luottaa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallitusten kykyyn punnita Valtioneuvoston kanslian tekemät tarjoukset Palokin voimalaitoksesta ottaen huomioon tehdyt arvonmääritykset, Palokin merkityksen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n tuloksentekokyvylle ja osingoille, kalatalousvelvoitteille, uhanalaisten vaelluskalojen kantojen elvyttämiselle sekä luontomatkailuarvoille, ja tältä pohjalta tehdä päätöksensä asiassa." Mika Kontkanen kannatti Ismo Leppäsen esitystä.

Koska keskustelun kuluessa oli tehty päätösehdotuksesta poikkeava ja kannatettu vastaesitys, puheenjohtaja päätti, että suoritetaan kädennostoäänestys. Ne, jotka kannattavat kunnanjohtajan pohjaehdotusta nostivat ensin kätensä ja ne, jotka kannattivat Ismo Leppäsen vastaehdotusta nostivat toisena kätensä.

Kunnanjohtajan pohjaehdotus sai 6 ääntä (Mari Hälinen, Mervi Karjunen, Jenni Kiiskinen, Juha Kontturi, Marko Turunen ja Leena Nyyssönen) ja Ismo Leppäsen vastaehdotus sai 3 ääntä (Kristiina Hyvärinen, Mika Kontkanen ja Ismo Leppänen).

Äänestyksen tuloksena 6-3 Kontiolahden kunnanhallitus päätti hyväksyä kunnanjohtajan tekemän pohjaehdotuksen.

Merkintä: Puheenjohtaja Anna-Helena Kosela jääväsi itsensä (yhteisöjäävi: Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallintoneuvoston jäsen) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Merkintä: Kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja Leena Nyyssönen toimi kokouksen puheenjohtajana tämän § 233 ajan.

Merkintä: Mervi Karjunen (Anna-Helena Koselan varajäsen) osallistui kokoukseen § 233 asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 17:14-17:26.